

לשכני בתוכם

התבוננות בפרשת השבוע

אברהם יצחק גרין

TO DWELL WITHIN THEM

Teachings on the Weekly Torah Readings

“אין לך פרשה שאין בה תחיית המתים אלא שאין בנו כח לדרוש”

ספרי האזינו ש"ו

“There is no passage in the Torah that cannot be brought back to life, if only we had the strength to interpret it.”

פרשת בראשית

1

“בראשית ברא אלוהים את השמים ואת הארץ (א:א).”

התורה פותחת בסודות מעשה בראשית. רמז לכך נמצא בפסוק הראשון, שבו טמונות כמה קושיות שנראות כאילו רק לשוניות, אבל מדריכות לקורא שיש לקרוא לאט ובעיון. המילה “בראשית” נראית כצורת סמיכות, אבל אין לה על מה לסמוך. אחריה בא פועל במקום שם עצם. “אלוהים” נראה כצורת רבים, אבל אחריו בא “ברא”, פועל בצורת יחיד. ולמה היידוע “את השמים ואת הארץ”? האם היו אחרים?

רש"י מפרש את מילות הפתיחה כאילו כתוב “בראשית ברא”. כן, בוודאי! הבריאה היא תהליך מתמשך לעד, מתחדש “בכל יום תמיד!”. גם עתה, ברגע זה, הבורא מפיח את נשמתו לתוך כל חי. המסר הגדול שלנו הוא זה שבו פותחת תורתנו: **אנו חיים בעולם נברא**. דברים אלה אינם מוסבים על אירוע אסטרופיזיקלי שקרה לפני מיליירדי שנים, אלא על תובנה ואמונה לגבי העולם שבו אנו חיים היום. כל מה שאנו רואים וחווים כ”טבע”, רווי במסתורין עילאי, המצביע על נבראותו. **כל התורה כולה משמשת ספר מדריך לאמונה זו וכיצד לחיות לאורו**. לכן היא פותחת בסיפור מעשה בראשית. אנו זקוקים להקשיב למסר זה עתה יותר מאי פעם בתולדות האנושות.

תרגום יונתן לתורה מתרגם “בראשית” בחוכמתא, בחכמה. המדרש מפרש כי “אין חכמה אלא תורה”. הקדוש ברוך הוא הסתכל בתורה וברא את העולם. תורה-חכמה זו אינה ידועה לנו. היא תורת ה' “לפני שנתלבשה בדברים גשמיים”, אומרים המקובלים. אז בא הזוהר הקדוש ומוסיף כי “על ידי החכמה הקדומה ברא (הנושא הנסתר) את האלוהים”. הנסתר ברא אל אחד בצורת רבים, אלוהות שיש לה פנים מרובות. מיד משנברא העולם היו דרכים שונות להביע את האמת האחת. אותו “אלוהים” מרובה פנים היה הנברא הראשון, היוצא מתוך ערפלי הנסתר. אלוהים שלי, אלוהים שלך, האל כפי שאני צריך לדמותו היום, או כפי שתצטרכי את לדמותו מחר – כולא חד, הכל אחד.

“אָת”, אומר התלמוד, תמיד בא לרבות. את השמים ואת הארץ – לרבות כל בריאה שתתהווה בתוכם, מעתה ועד עולם. באותיות התורה נברא העולם, מאותיות אל”ף עד תי”ו. אם כן, “את” כולל את הכל. כל מה שיצא מהדיבור האלוהי הוא חלק מן האחד.

“והארץ היתה תהו ובהו.” כל זמן שהקיום הוא חומרי, “ארצי” בלבד, הריהו תהו, חסר משמעות. אבל אז אתה מגלה כי “בו הוא” – נוכחות המסתורין מצויה בתוך כל מה שעומד מולך, ואף בתוך אתה, “רוח אלוהים מרחפת על פני המים,” על פני מימי התורה הפנימית הנובעים מתוך לבך.

“ויאמר אלוהים יהי אור.” אם יש לנו תובנות כאלה, חייבים אתנו למצוא שפה רוחנית. כך קורא ה“מאור עינים” את הפסוק: מי שאומר “אלוהים” יוצר אור!

אבל אז אנו שמים לב שהאור הזה כבר היה, לפנינו, לפני שהיו לנו המילים. אנו גילינו אור שכבר היה, תמיד היה.

ברוכים הבאים לתורה. התורה היא אור, אורייתא!

1

Torah begins with the secrets of Creation. Its opening verse is filled with puzzles. *Bereshit* seems like a *semikhut* or construct form, to be linked to a noun following it. But the next word is a verb. *Elohim*, which looks like a plural noun, is paired with a singular verb. Why the definite articles? *Et ha-shamayim ve-et ha-arets*, rather than *shamayim va-arets*, meaning “*the* heaven and *the* earth?” Might there be others?

RaSHI reads the first two words as *bereshit bero*, “As God **began** to create.” But of course! Creation is an ongoing process, one that is still taking place. Even now, in this very moment, Y-H-W-H is breathing existence into all that is. Our greatest teaching is that with which Torah opens: ***We live in a created world.*** That is not primarily a statement about planetary origins, billions of years ago. It is a faith that the entire world and every process that sustains it, that which we usually see as “nature,” is fraught with divine mystery. ***Torah, which means “teaching,” is a guidebook to discovering that truth and living in response to it.*** That is why it begins with this tale of Creation. We need to hear this message, now more than ever.

The Targum renders the opening word of Torah as *be-hokhmata*, “through wisdom.” The holy Zohar then reverses the subject-object order of the verse: “Through wisdom did the Hidden Source - unknown, mysterious, beyond language – create *Elohim*.” That One brought forth a single God in plural form, the One now appearing with many faces. ***Elohim***: As soon as there was a world, there were multiple pathways to Truth. This multi-faced God was the first creation, emerging out of mystery. Your God, my God, God as I need to imagine Him/Her/It today, the God I will need to encounter tomorrow – they are all One.

Et, says the Talmud, always comes to add something. ***Et*** the heaven and ***et*** the earth includes everything that is ever to exist within them. The word is written with two letters, *aleph* and *tav*, the first and the last. If everything was created by divine speech, says an old Midrash, all was formed by the letters of the alphabet. It is all part of the One.

“The earth” – as long as existence is only earthly, material, it is *tohu*, “chaotic” – without meaning. But then you discover *bo hu*, that the hidden One is in fact hidden ***right there within it***, or ***within you***, that the spirit of God is hovering over your own inner Torah, the “waters” that rise up from within you.

The next step is finding a spiritual language. As the *Me’or Eynayim* reads it: “When you say *Elohim*, you create light.”

But then you come to realize that it was there all along, before the words. “A light that already was.” You are *noticing* a light that was there all along.

Welcome to Torah. ***Torah or.*** The teaching *is* light.